

অংগ দান, আমি আৰু আমাৰ কৰণীয়

- পঙ্কজ বৰুৱা

🕒 time to read: 9 minutes

মৃত্যুৰ পিছতো জীৱিত থকা মানৱ দেহৰ অংগবোৰ শিৰোনামাৰে এটি লেখা মই ফেচবুকতে প্ৰকাশ কৰিছিলোঁ তাৰ পাছত এই লেখাক দৈনিক জনমভূমিৰ সোমবৰীয়া বিশেষ ফেচবুকৰ পাতৰ পৰা নামৰ পৃষ্ঠাতো প্ৰকাশ হৈছিল। মোৰ সেই লেখাৰ দ্বাৰা মই মানুহক এইটোৱে জনাব খুজিছিলো যে মৃত্যুৰ বহু সময়ৰ পাছতো মানৱ দেহৰ বহু কেইটা অংগ জীৱিত অৱস্থাত থাকে আৰু সেই অংগ সমূহক কোনো দুৰ্ভাগীয়া লোকৰ দেহত সংস্থাপন কৰি সেই লোক জনৰ লগতে পৰিয়ালটিৰ ভাগ্য কিছু হ'লেও উদয় কৰাব পৰা যায়, অকমান হ'লেও সুখ দিব পৰা যায়।

মই মোৰ মনৰ কথাহে ক'ব গৈছো জীয়াই থাকোঁতে সকলো সময়তে আমি কেৱল নিজৰ কথাহে ভাবোঁ আনৰ বাবে আৰ্তজনৰ বাবে ভাবিবলৈ আমাৰ সময় নাই। কিন্তু মৃত্যুৰ পাছত আমি নিজৰ শৰীৰৰ অংগ সমূহক আনৰ বাবে যদি দান কৰি যাওঁ স্বইচ্ছাৰে তেন্তে আমি অকলে এজন লোকে আৰ্তজন ব্যক্তিৰ জীৱন ৰক্ষা কৰিব পাৰোঁ। আৰ্তজন লোকৰ জীৱন ৰক্ষা কৰা মানে আৰ্তটা পৰিয়ালক সুখ দিয়া, মোৰ মতে জীৱনত নিজে সুখত থকাৰ লগতে আন দহজনকো সাধ্য অনুসাৰে সুখী কৰিব পাৰিলেহে প্ৰকৃত সুখ অনুভৱ কৰিব পাৰি। অৱশ্যে সকলোৰে সুখ সন্তোষৰ ধাৰণা বা সংজ্ঞা বেলেগ বেলেগ।

মানুহৰ মৃত্যুৰ পাছত প্ৰাৰ্থীৰ শৰীৰ সকলো অংগ মাটিৰ লগত মিলি যায়, যদি আমি আমাৰ মৃত্যুৰ পাছত জীৱিত থকা অংগ বোৰক আনৰ বাবে দান কৰি যাওঁ আৰু এই অংগবোৰ যদি আনৰ দেহত সুকলমে সংস্থাপন হয় তেন্তে তেওঁৰ লগতে নিজেও মানুহ জনৰ মাজত জীৱিত হৈ ৰয়। অংগ দান দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ দেশত ধৰ্ম এক ডাঙৰ অন্তৰায়, ধৰ্মই অংগদান কৰাত বাধা দিয়ে, যদি ধৰ্মীয় অন্ধবিশ্বাসে আপোনাক এনে কৰাত বাধা দিছে তেন্তে আপুনি সেই মহান ঋষি দধিষ্ঠীলৈ মনত পেলাওক যি সমাজৰ ভালৰ বাবে নিজৰ হাড়ক দান কৰি দিছিল। যদি দধিষ্ঠিৰ দৰে এজন মহান ধৰ্মজ্ঞই অংগ দান কৰিব পাৰে তেন্তে আমি সাধাৰণ লোকৰ বাবে এই কাৰ্য অনুচিত বুলি কোৱাৰ বা ভৱাৰ যুক্তি থাকিবই নোৱাৰে।

অংগ দান এনে পক্ৰিয়া য'ত কোনো ব্যক্তিৰ মৃত্যুৰ পাছত বা জীৱিত অৱস্থাত কোনো অংগক লৈ আন কোনো প্ৰয়োজনীয় ব্যক্তিৰ শৰীৰত এই অংগক সংস্থাপন কৰাৰ এক পক্ৰিয়া। অংগদান পক্ৰিয়া সাধাৰণতে মৃত্যুৰ পাছত হয় যদিও মানৱ শৰীৰৰ টিচু, কিডনী আদি দুই এক অংগ জীৱিত অৱস্থাতো দান কৰিব পাৰি। আমাৰ দেশত কিডনী, লিভাৰ, হৃদয়, চকু আদি এজনৰ পৰা আন এজনৰ দেহত সংস্থাপনৰ সুবিধা দেশৰ কেইখন মান বচা বচা চহৰত হৈ আছে। আমাৰ দেশত জীৱিত অৱস্থাত আটাইতকৈ বেছি দান দিয়া অংগ হ'ল কিডনী। মানুহৰ শৰীৰত দুটা কিডনী থাকে এটা দান দিলে এটা কিডনীৰ দ্বাৰাও এজন মানুহ সুস্থ হৈ জীৱনজাপন কৰিব পাৰে। জীৱিত অৱস্থাত হাওঁফাওঁ আৰু লিভাৰৰ কিছু অংশও জীৱিত অৱস্থাত দান কৰিব পাৰে। বাকী চকুৰ পৰা আৰম্ভ কৰি অনান্য অংগ সমূহ মৃত্যুৰ পাছত হৈ দান কৰিব পাৰি। ঘৰত সামান্য ভাৱে মৃত্যু হ'লে কেৱল চকুহে দান কৰিব পাৰি বাকী আন অংগ সমূহ দান কৰিব তেতিয়াহে পাৰি যেতিয়া কোনো ব্যক্তিৰ মগজুৰ মৃত্যু ঘটে আৰু মানুহজনক চিকিৎসালয়ত ভেণ্টিলেচন ব্যৱস্থাৰ মাজত ৰখা হয়। মগজুৰ মৃত্যু এনে এক পৰ্যায় য'ত মানুহজনৰ মগজুৱে কাম কৰা সম্পূৰ্ণ বন্ধ কৰি দিয়ে কিন্তু শৰীৰৰ বাকী অংগবোৰ জীৱিত অৱস্থাত থাকে। Brain death আৰু ক'মা বহুতে একে বুলি ভাৱে, brain death হ'লে মানুহজন সুস্থ হোৱাৰ সম্ভাৱনা নাথাকে কিন্তু ক'মাত গ'লে মানুহজন সুস্থ হৈ উঠিব পাৰে। সেয়ে ক'মাত থকা মানুহৰ পৰা অংগ দান কৰা নহয় কিন্তু brain death হ'লে অংগদান কৰিব পাৰে। brain death ৰ অৰ্থ হ'ল জীৱনৰ সম্ভাৱনা নাই কিন্তু ক'মা মানে জীৱনৰ সামান্য আশা থাকে।

অংগদান যিকোনো মানুহেই কৰিব পাৰে মই জনামতে ইয়াত বয়সৰ কোনো সীমা নাথাকে মাত্ৰ দান কৰোঁতা জন যদি ১৮ বছৰৰ তলৰ হয় তেন্তে পিতৃ মাতৃ তথা অভিভাৱকৰ সন্মতি ল'ব লাগে। মৃত্যুৰ পাছত যদি অংগ দান কৰা হয় তেন্তে অংগ সমূহ বাহিৰ কৰি নিবলৈ কিছু সময় লাগে প্ৰায় এটা দিনৰ প্ৰয়োজন হয় গতিকে মৃতকৰ শেষ ক্ৰিয়া কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কিছু পলম হ'ব। যদি আনৰ উপকাৰ কৰি আনন্দ পায় তেন্তে তেনে লোকে এই পলম হোৱাক পলম হোৱা বুলি কেতিয়াও নাভাবে।

অংগদান পক্ৰিয়াটোত অকমান জটিলতা আছে আইনী পক্ৰিয়াৰ ক্ষেত্ৰত। অংগদান অধিনিয়ম ১৯৯৪ অনুসৰি অংগদান সেইখন হাস্পিতালত হৈ কৰিব পাৰিব য'ত Transplant ৰ সুবিধা আছে। এই নিয়মটোৱে অংগদান কৰাত জটিলতা আনে কাৰণ দেশৰ অধিক সংখ্যক চৰকাৰী হওক বা বেছৰকাৰী চিকিৎসালয়ত এই সুবিধা নাই যাৰ বাবে অংগদান বহুতে কৰিব খুজিও থমকি ৰ'ব লগা হয়। মই নিজেও ইচ্ছুক অংগদানৰ বাবে অতি সোনকালেই সকলো আইনী ব্যৱস্থা সম্পন্ন কৰাৰ চেষ্টা কৰিম, মোৰ কোনো অংগই এজনক জীৱন দিব পাৰিলেও সিও মোৰ বাবে বহুত হ'ব। এই আইনৰ কিছু সংশোধন কৰিবলৈ চৰকাৰে ২০১১ চনত এক নতুন আইন

সংসদত পাছ কৰে। এই নতুন নিয়ম অনুসৰি যি চিকিৎসালয়ত ICU ৰ ব্যৱস্থা আছে কিন্তু Transplant ৰ সুবিধা নাই তেনে চিকিৎসালয়তো অংগদান কৰিব পাৰিব। চৰকাৰে এই আইন বনালেহে বনালে কিন্তু কাৰ্যক্ষেত্ৰত এতিয়াও ব্যৱহাৰ হোৱা নাই। আমাৰ দেশৰ চৰকাৰ বোৰৰ নিজৰ দলীয় বাক বিতণ্ডা, দলীয় তথা নিজ স্বার্থৰ কথা ভাবোতেই বহু প্ৰয়োজনীয় জনহিতৈষী কৰ্ম তথা আচনি ৰূপায়ণ কৰিবলৈ পাহৰি যায়, আচনি, আইন বনালেও কাৰ্যত ৰূপান্তৰ কৰিবলৈ পাহৰি যায়। অংগদানৰ দৰে এক মহৎ কামৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা নতুন সংশোধনী নিয়মক ২০১১ চনতে প্ৰস্তুত কৰি আজিলৈকে কাৰ্যকৰী কৰা নাই ই বৰ আচৰ্যজনক। এনেবোৰ কৰ্মকাণ্ডই চৰকাৰৰ জনসাধাৰণৰ প্ৰতি কিমান দায়িত্ববোধ নৈতিকতা আছে তাৰে ইংগিত বহন কৰে। অংগদানে মানুহৰ জীৱনলৈ নতুন আশা আনিব পাৰে, এক নতুন দিগন্ত উদয় কৰাব পাৰে, মানুহৰ জীৱনক লৈ জড়িত। দেশত কিমান অন্ধ মানুহ আছে, কিমান কিডনী বিকল ৰুগী আছে, কিমান হৃদয় ৰুগী আছে, কিমান লিভাৰ বেয়া হোৱা লোক আছে তাৰে চাৰিভাগৰ এভাগ লোককো যদি আমি অংগদান তথা Transplant ৰ যৰিয়তে সুস্থ কৰি তুলিব পাৰোঁ কিমান পৰিয়ালৰ মুখলৈ হাঁহি আনন্দ উভতাই আনিব পাৰিম ভাবকচুন। মোৰ মতে চৰকাৰে অতি সোনকালেই অংগদানৰ ক্ষেত্ৰত নতুন নিয়ম প্ৰযোজ্য কৰিব লাগে। অংগদানৰ আইনী জটিলতাক চৰকাৰে সোনকালে আঁতৰোৱাৰ লগতে দেশৰ প্ৰতিখন চৰকাৰী জিলা চিকিৎসালয়ত ICU আৰু অংগ Transplant কৰিব পৰা ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। কেৱল প্ৰযুক্তিগত সুবিধাই নহয় সেই অনুসৰি অভিজ্ঞ চিকিৎসক, নাৰ্ছ আদিৰো দিহা কৰিব লাগে। প্ৰতিখন জিলা চিকিৎসালয়ত এই সুবিধা সোনকালে কৰিব নোৱাৰিলে প্ৰতিখন চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় তথা প্ৰতিখন ৰাজ্যৰ ৰাজধানী চহৰত থকা চৰকাৰী চিকিৎসালয় ICU আৰু Transplant ৰ সুবিধা কৰিব লাগে। চৰকাৰে এই দিশত মনোযোগ দিয়ক। এখন দেশৰ জনতাৰ শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰে দেশ খনৰ উন্নতি আৰু প্ৰগতি। শিক্ষাৰ অবিহনে উন্নতি সম্ভৱ নহয় থিক সেইদৰে জনতাৰ সু স্বাস্থ্য ন'হ'লে বেমাৰী ৰুগ্ন দেহাৰে নিজৰ বাবে দেশৰ বাবে কাম কৰা ভৱা টো সম্ভৱ নহয়। গতিকে চৰকাৰে জনসাধাৰণৰ কথা ভাবি স্বাস্থ্য আৰু শিক্ষা খণ্ডক আধুনিকীকৰণ কৰাৰ কথা ভাবক।

আইনী পত্ৰিয়া পৰা আৰম্ভ কৰি Transplant ৰ সকলো সুবিধা থাকিলেও যি কোনো ব্যক্তিয়ে যি কোনো ব্যক্তিক নিজৰ অংগদান কৰিব নোৱাৰে তাৰ বাবে মিলিব লাগে ইয়াৰ বাবে তেজৰ গ্ৰোপৰ পৰা আৰম্ভকৰি বহু কেইটা পৰীক্ষা কৰা হয়। সকলো সঠিক ভাৱে হ'লেহে transplant কৰি দিয়ে। মানৱ শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগ সমূহৰ এজনৰ শৰীৰৰ পৰা উলিওৱাৰ পাছত আন এজনৰ শৰীৰত সংস্থাপন কৰাৰ এক নিৰ্দিষ্ট সময় থাকে, অংগভেদে এই সময় বেলেগ বেলেগ হয়।

লিভাৰ মানে পাকস্থলী এজনৰ শৰীৰৰ পৰা উলিওৱাৰ ৬ ঘণ্টাৰ ভিতৰত আনজনৰ শৰীৰত সংস্থাপন কৰিব লাগে ।

কিডনী বা বৃক্ক ১২ ঘণ্টাৰ ভিতৰত সংস্থাপন হ'ব লাগে ।

চকু তিনিদিনৰ ভিতৰত সংস্থাপন হ'ব লাগে । যি কোনো অংগই এজনৰ শৰীৰৰ পৰা উলিয়াই ৬ ৰ পৰা ১২ ঘণ্টাৰ ভিতৰত আনজনৰ শৰীৰত সংস্থাপন হ'ব লাগে বুলি বিশেষজ্ঞ সকলে কয় । আছিলতে যিমান সোনকালে অংগটো সংস্থাপন হয় সিমান সোনকালে আৰু সৰল ভাৱে আনৰ শৰীৰত কাৰ্যক্ষম হৈ উঠে ।

চকুৰ ক্ষেত্ৰত এবছৰৰ ওপৰৰ সকলোৱে দান কৰিব পাৰে । কিছুমান বিশেষ বেমাৰ থকা ব্যক্তিৰ বাদে সকলোৱে অংগ দান কৰিব পাৰে ।

অংগদান হ'ল এক মহৎ কৰ্ম । ইয়াৰ জৰিয়তে বহুতক জীৱনদান দিয়া হয় । এনে এক মহৎ কাম কৰিবলৈ চিকিৎসা সকলো সুবিধা থকা তথা আইনী পক্ৰিয়া সহজ হোৱাৰ পাছতো আতাইতকৈ ডাঙৰ কথাটো হ'ল নিজৰ ইচ্ছা । অংগদান কৰিবলৈ নিজৰ ইচ্ছা থাকিব লাগিব, ইচ্ছা থাকিব লাগিব আনক উপকাৰ কৰাৰ, এনে উপকাৰৰ পৰা আকৌ কিবা আশা কৰাটোও ভুল উপকাৰ হোৱা জনে যদি এটা ধন্যবাদ দিয়ে তাকহে গ্ৰহণ কৰিব লাগে তাতকৈ বেছি কিবা গ্ৰহণ কৰা অনুচিত । যদি কিবা আশা কৰা যায় তেন্তে ই উপকাৰ নহয় বেপাৰ হে হ'ব । মৃতকৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে যোৱাও হ'ব । যদি ইচ্ছা থাকে মৃত্যুৰ পাছত অংগ দান দিয়াৰ তেন্তে এই ইচ্ছাক জনাব লাগে পৰিয়ালৰ তথা নিকটতম আত্মীয়ক কিয়নো আপোনাৰ মৃত্যুৰ পাছত আপোনাৰ সেই ইচ্ছাক কাৰ্যত ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰিব আপোনাৰ আত্মীয়ই হে । আত্মীয়ৰ ইচ্ছাৰ অবিহনে এই কাৰ্য কেতিয়াও সম্ভৱ নহয় । কিছুমান অংগ দান কৰাৰ ইচ্ছা থাকিলে মৃত্যু চিকিৎসালয়ত হোৱাটো প্ৰয়োজনীয় কাৰণ জীৱন সংৰক্ষিত কৰিব পৰা কিছুমান বিশেষ যন্ত্ৰৰ দ্বাৰাহে এই অংগবোৰ সজীৱ কৰি ৰখা সম্ভৱ । মই জনামতে অংগদান যদি কোনো ব্যক্তিয়ে কৰি থয় আৰু অংগদান পক্ৰিয়া চিকিৎসকে সম্পন্ন কৰে এই ক্ষেত্ৰত হোৱা কোনো খৰচ দান কৰা ব্যক্তিৰ পৰিজনৰে বহন কৰিব লগা নহয় ।

অংগদান কৰাৰ ক্ষেত্ৰত মই আৰু এটা কথা কৈ থওঁ ভাৰত বৰ্ষত ১৯৯৪ চনৰ আইন মতে কোনো লোকেই কোনো মানৱ অংগ বেচা বা কিনা কৰিব নোৱাৰে ই আইনমতে এক দণ্ডনীয় অপৰাধ । কোনো জীৱিত ব্যক্তিয়ে

নিজৰ আপোন সকলক হে নিজৰ কোনো অংগ দান ৰূপে দিব পাৰে, কোনো সম্পত্তিৰ বিনিময়তো দিব নোৱাৰে তেনে কৰাও আইনমতে এক অপৰাধ ।

মোৰ দৃষ্টিত মানৱ জীৱনৰ সকলোতকৈ শ্ৰেষ্ঠতম কৰ্মটোৱে হ'ল অংগদান কৰা । অংগদানৰ সমান মহৎ তথা পুণ্যৰ কাম মোৰ মতে একো নাই হাজাৰ বাৰ ভগৱানক প্ৰাৰ্থনা কৰক কিন্তু কাকো আপুনি জীৱনদান দিব নোৱাৰে কিন্তু অংগদানৰ দ্বাৰা সেইয়া সম্ভৱ, যদি সঁচাকৈয়ে আমি ভৱাৰ দৰে অজান মূলুকত ক'ৰবাত আমাৰ পালনকৰ্তা ভগৱান আছে, নিশ্চয় আমাৰ সেই কৰ্মক শলাগ ল'ব আৰু বৈকুণ্ঠত স্থান দিব । প্ৰত্যেক ব্যক্তিয়ে এনে পুণ্য কৰ্ম কৰাৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিব লাগে মোৰ মতে ।